

2008. március

Jelenségnaptár

HOLDFÁZISOK

Március 7.	17:14 UT	újhold
Március 14.	10:46 UT	első negyed
Március 21.	18:40 UT	telehold
Február 29.	21:47 UT	utolsó negyed

Üstökös-ajánlat

Az üstökös Andrea Boattini fedezte fel a Mt. Lemmon Survey 2007. november 20-án készített felvételein. A 18,1 magnitúdós üstökös azóta közeledik felénk, 0,850 CSE távolságú napközelpontján június 24-én fog áthaladni. Mivel két héttel korábban éri el 0,210 CSE távolságú földközelpontját, látványos, szabad szemes üstökös is lehet belőle, de sajnos csak a déli féltekén élők számára. Mielőtt májusban eltűnik a szemünk elől, binokulárral is megfigyelhető lesz az esti égen.

A bolygók láthatósága

Merkúr: A hónap elején egy órával kel a Nap előtt. A hajnali szürkületben kereshető a délkeleti égbolt alján. 3-án van legnagyobb nyugati kitérésben, 27,1°-ra a Naptól, de láthatósága nem kedvező. Ezután lassan közeledik a Naphoz, a hónap közepén már csak fél órával kel a Nap előtt, a hónap végére eltűnik a reggeli fényben.

Vénusz: A hónap elején még feltűnő a hajnali délkeleti látóhatár felett, de láthatósága gyorsan romlik az ekliptika kis hajlásszöge miatt. Hó elején még egy órával, hó végén már alig fél órával kel a Nap előtt. Fényessége -3,9^m-ról -3,8^m-ra, átmérője 11"-ról 10"-re csökken, fázisa 0,90-ról 0,95-ra nő.

Mars: Előretartó mozgást végez előbb a Taurus, majd a Gemini csillagképben. Az éjszaka első felében látható, kora hajnalban nyugszik. Fényessége 0,1^m-ről 0,7^m-ra, átmérője 9,1"-ról 7"-re csökken.

Jupiter: Előretartó mozgást végez a Sagittarius csillagképben. Kora hajnalban kel, alacsonyán látszik a délkeleti égen. Fényessége -2,0^m, átmérője 36".

Szaturnusz: A Leo csillagképben végez hátráló mozgást. Az éjszaka nagy részében látható, napkelte előtt nyugszik. Fényessége 0,2^m, átmérője 20".

Uránusz: A Nap közelsége miatt nem megfigyelhető. 8-án együttállásban a Nappal.

Neptunusz: A Nap közelsége miatt nem figyelhető meg.

C/2007 W1 (Boattini)

	RA (2000)	D	Δ (CSE)	r	E	m _v
03.10.	12 ^h 41,9 ^m	-14 15	1,039	1,976	153°	12,5
03.15.	12 38,0	-14 57	0,953	1,911	158	12,2
03.20.	12 32,9	-15 39	0,872	1,845	162	11,9
03.25.	12 26,4	-16 21	0,797	1,779	165	11,5
03.30.	12 18,6	-17 04	0,727	1,713	166	11,1
04.04.	12 09,2	-17 46	0,663	1,647	164	10,8
04.09.	11 58,3	-18 29	0,605	1,581	159	10,4
04.14.	11 45,8	-19 11	0,552	1,516	153	10,0
04.19.	11 31,9	-19 52	0,505	1,451	146	9,6
04.24.	11 16,4	-20 34	0,462	1,386	139	9,2
04.29.	10 59,6	-21 16	0,423	1,322	131	8,8

Δ: földtávolság, r: naptávolság, E: elongáció, m_v: vizuális fényesség.

Márciusi meteorok

Március hónapban nincs nagy, ismert rajtevékenység, főleg a Coma-Leo-Virgo terület aktív március végéig. Általában 2-3 meteor jelentkezik óránként a szokásos sporadikus aktivitás mellett. Az Antihelion (ANT) forrás a hónap folyamán végig a Virgoban tartózkodik. Több különböző Virginida (Éta, Pí, Théta) és Leonida (Béta, Rho) kis rajt tartanak nyilván ebben az időszakban, melyek

ezekhez a fenti forrásokhoz kapcsolódnak. Mindegyik kis raj aktivitási maximuma 20- és 28-a környékére esik. Ebben az évben március 21-én van telihold, így pont ezen kis rajok fő aktivitási időszakában nem lesz teljes mértékben sötét az égbolt. Március 29-31 között van az Éta Draconidák maximuma is. Amikor ezt a kis rajt felfedezték a múlt század elején, akkor 10–20 rajtagot számláltak meg ebből a rádiánsból. Sajnos jelenleg nem fordítanak a megfigyelők elég időt a raj észlelésére, így nagyon kevés a megfigyelt és dokumentált rajtag.

GyL

Mélyég-ajánlat

Nylthalmaz: az NGC 2395 a Geminiben valamint az M48 a Hydra-Monoceros határán.

Ha tavasz, akkor galaxis: a Leo Minor objektuma, az NGC 3344 lapjáról látszó szép spirális. Rendkívül nehéz megpillantani a Leo II törpegalaxist a γ Leo felett, fotósok, CCD-sek zsákmánya lehet. Az NGC 2775

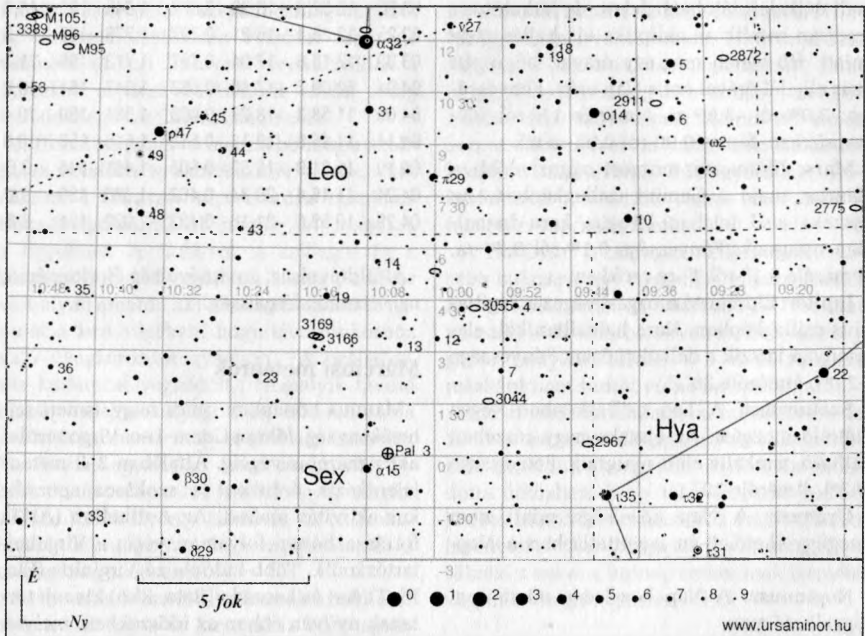
a Cancer keleti fertályán lapul. Szintén képrögzítők célpontja lehet az NGC 2698 és a fél fokos sugarú körön belül lévő 4 másik NGC galaxis. Pazar csillagváros az égi egyenlítőn fekvő NGC 3521 a Leóban. Sejtelmes látványt ígér az NGC 3169–3166 párosa a Sextansban, és nem is kell déli vizekre eveznünk hozzá.

Gömbhalmaz: nagy elszántság szükséges-tetik a közelben látszó Palomar 3 detektálásához.

Spe

A hónap változója: T Ursae Minoris

Gál János és Szatmáry Károly 1995-ben publikált tanulmánya óta tudjuk, hogy a mira típusú csillag a periódusát leggyorsabban változtató pulzáló változócsillag: az elmúlt szűk harminc évben a kezdeti 315 napról az utóbbi években 210–220 napra csökkent két egymást követő maximum közötti idő. Jelenleg a T UMI a legjobb jelölt az ún. héliumhég-villanás jelenségére, ami aszimptotikus óriási csillagok-

ban jelentkező energiatermelési instabilitás. Ennek során a csillag belsejében lejátszódó folyamatok kiváltják a pulzációs periódus változását. Az elmúlt 4-5 ciklusban a fénygörbe alakja váratlan változásokon ment keresztül, s nemcsak az amplitúdó csökkent le alig 1,5-2,0 magnitúdóra (10,0 és 12,0 között), hanem a ciklusok lefutása is eltor-

zult, szinte többszörösen periodikus félszabályos jellegre utalóan. Hogy pontosan mi történhet a csillagban, egyelőre nem tudjuk, de a megszakításmentes fénygörbe folyamatos fenntartása kizárólag amatőr csillagászok által végezhető nagyon fontos tevékenység!

Ksl

